

Veronika Honkasalo vas

Kirjallinen kysymys opiskelijoiden toimeentulosta kesällä

Eduskunnan puhemiehelle

Hallituksen tekemät leikkaukset ja rajaukset toimeentulotukeen jättävät osan opiskelijoista kohtuuttomaan tilanteeseen ja voivat pakottaa heidät jopa luopumaan opiskelupaikastaan. Kelan toimeentulotuen osaamiskeskuksen päällikkö on kertonut julkisuudessa, että ongelma tuotiin valiokuntakuulemisessa esiin, mutta siitä huolimatta laki vietiin esityksen mukaisena läpi.

Tuleva kesä pelottaa monia opiskelijoita. Suomen työttömyys on koko EU:n korkein, eikä kesäajan työpaikkoja riitä kaikille opiskelijoille. Päätoimisena opiskelijana henkilö ei useinkaan ole oikeutettu työttömyysturvaan, ja opintotuen käyttö kesällä kuluttaa rajallisia tukikuukausia. Osalla opinnot ovat voineet venyä terveyteen liittyvistä tai muuhun inhimilliseen elämään kuuluvista syistä, eikä tukikuukausia ole välttämättä jäljellä. Silti toimeentulotuen saaminen voidaan sitoa ensisijaisten etuuksien hakemiseen, joihin opiskelijalla ei tosiasiallisesti ole oikeutta. Seurauksena voi olla tuen alentaminen tasolle, joka ei riitä välttämättömään toimeentuloon. Käytännössä laki kääntyy rangaistukseksi siitä, että opiskelija opiskelee.

Toimeentulotukea ja muuta perusturvaa koskevat heikennykset kohdistuvat jo valmiiksi heikoimmassa asemassa oleviin. THL:n arvioiden mukaan sosiaaliturvaleikkaukset kohdistuvat suhteellisesti voimakkaimmin opiskelijoihin ja työttömiin. Kotitalouksien tasolla mitattuna tulot pienenevät eniten 18—24-vuotiailla. Toisin sanoen leikkauspolitiikasta maksavat suhteellisesti eniten nuoret, ja erityisryhmänä opiskelijat.

Perustuslaissa turvattu viimesijainen, ihmisarvoisen elämän edellyttämä turva vaarantuu, kun ihmisillä ei tosiasiallisesti ole mahdollisuutta kattaa perustarpeitaan, kuten ruokaa, lääkkeitä ja asumista. Lain valmistelun yhteydessä on käynyt ilmi, että samat ihmisryhmät joutuvat toistuvasti leikkausten kohteiksi. Opiskelijoiden kohdalla lakiin sisään leivottu byrokraloukku tuottaa jälleen uuden ryhmän, joka on vaarassa pudota kaikkien turvaverkkojen ulkopuolelle. Opiskelijat ovat huonosti valmistellun lain uusia välinputoajia.

Epäinhimillisen, ihmisoikeuksia halventavan sosiaalipoliittisen linjan lisäksi opiskelijoiden byrokraloukku on räikeässä ristiriidassa hallituksen omien koulutuspoliittisten tavoitteiden kanssa. Suomi pyrkii nostamaan korkeasti koulutettujen nuorten aikuisten osuutta merkittävästi. Samaan aikaan toimeentulon ehtoja kiristetään tavalla, joka vaikeuttaa opintojen jatkamista ja lisää keskeyttämisriskiä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 10/2026 vp

Miten hallitus aikoo varmistaa, etteivät toimeentulotukea koskevat heikennykset johda siihen, että opiskelijoita putoaa tukijärjestelmän ulkopuolelle, joudu elämään ihmisarvoisen elämän turvaavan vähimmäistason alapuolella tai keskeyttämään opintonsa pelkästään toimeentulo-ongelmien vuoksi?

Helsingissä 6.2.2026

Veronika Honkasalo vas